

Năm 1979 sau khi rời Mỹ tho được hai ngày thì chiếc thuyền bị chết máy, chiếc ghe nhỏ trôi dạt 14 ngày và đến Bình Tuy. Tàu Liên xô cứu vớt và kéo về Vũng tàu, ông nhạc em đóng tiền lần thứ hai, trở lại Mỹ tho và ra đi lần thứ hai . Đi được một ngày thì bị hải quân bắt, giam vào Côn sơn một tuần. Sau khi lấy hết tiền bạc, vòng vàng, địa bàn, nó thả ra đi. Nhìn trăng, nhìn trời mà định hướng. Đi được một ngày thì bị hải tặc bắn súng hâm dọa, chạy tháo chết và lạc ra giữa biển khơi thuộc hải phận quốc tế . Lần này cũng gặp tàu Liên xô, họ cho thực phẩm, nước, và chỉ đường cho tới Indonesia . Sau hai ngày tàu cập bến, chính quyền địa phương không cho lên bờ, đòi tiền và hâm dọa kéo ra ngoài biển. Ông nhạc em hạ lệnh đục lũng chiếc thuyền cho nước ngập và đêm hôm đó mọi người đổ bộ lên đất liền. Cơ quan thông tin báo chí hải ngoại đến chụp hình thuyền nhân và chánh quyền địa phương phải bắt đầu cứu cấp thực phẩm, nước uống. Mọi người nằm ngủ dưới gốc cây dừa trên bờ biển, bù cạp cắn cho nhức xương. Sau gần một tháng, nó cất cho mấy căn chòi ở vùng rừng rú xa xôi . Nó đòi một gia đình phải nộp \$50 dollars thì mới được chuyên đi . Hầu hết ai cũng phải cho nó tiền để được thuyền chuyển đến nơi cư trú tạm thời. Gia đình ông nhạc em được bảo trợ đi trước và hai vợ chồng em với đứa con thơ còn ở lại và chờ người bảo trợ. Sau gần một năm, gia đình em được nhà thờ Lutheran bảo trợ đến tiểu bang Virginia . Em bị bệnh khi đến Mỹ. Nhà thờ cho người đến đưa đi khám răng, khám sức khỏe, đưa đi chợ và tiệm giặt quần áo. Một tuần lễ sau, em đi làm cu li cho một xưởng gỗ . Lợi bộ mà đi làm, sau giờ làm việc lại đi bộ 5 miles đến trường để học Anh ngữ . Mấy tháng trôi qua, nhà thờ dòi gia đình em đến một cư xá gần siêu thị để họ khỏi phải cung cấp phương tiện di chuyển. Em đón xe buýt đi làm, cuối tuần vợ chồng con cái lợi bộ đi mua thực phẩm, giặt giũ quần áo . Đời sống rất là cơ cực. Tối em đi học Anh ngữ đến mười giờ tối mới về đến nhà . Mùa đông giá lạnh thấu xương, tuyết phủ đầy dầu cũng phải đi làm. Tiền lương không đủ để trả tiền thuê nhà, nhà thờ phụ giúp. Một năm trôi qua, tương lai có vẻ đen tối; ông nhạc em kêu gia đình em dọn lên Richmond để gần gửi gia đình và đi học trở lại. Em bắt đầu lãnh trợ cấp xã hội và đi học trở lại . Tiếng Anh không rành, nên em ghi danh môn toán, lý và điện song song với môn luyện tập Anh ngữ (English as second language). Dinh dưỡng thiếu thốn, em khắc ra máu. Một bác sĩ biết được hoàn cảnh của gia đình em (Em thẳng được học bổng quốc gia và gia đình được đăng trên báo), nên ông ta cung cấp thuốc men và chữa bệnh miễn phí. Năm 1983, sau khi tốt nghiệp bằng cán sự điện tử với hạng Summa Cum Laude, Anh ngữ còn kém không ai muốn. Trường đại học công đồng biết em có năng khiếu dạy học cho nên muốn em dạy lớp thí nghiệm. Cuối tuần và những ngày không dạy em đi làm cho tiệm sửa radio, TV. Cuộc sống tạm đủ qua ngày. Lúc con gái, Minh-Hải, bệnh sốt, bị giực kinh, không có phương tiện giao thông, phải gọi hàng xóm và bà bảo trợ cho gia đình vợ chở đi bệnh viện. May mắn Minh-Hải bình thường sau cơn sốt. Năm 1984 công ty điện lực cần người cán sự giỏi về điện tử, em nộp đơn, được phỏng vấn và được muốn làm cán sự (Instrument technician). Làm việc rất vất vả, nó gọi mình bất cứ lúc nào mình cũng phải vô làm. Mùa đông, nước đông lại, làm nghẹt đường nước và đường hơi khí (instrument air), phải dùng ngọn lửa (torch) đèn mà hơi nóng. Làm ở ngoài trời, người run cầm cập, khóc lầy một mình. Mùa hè khi làm chung quanh nồi nấu nước (boiler), nhiệt độ rất cao, mồ hôi tuôn chảy, người ướt như chuột lột. Ban ngày đi làm, ban đêm đi học thêm để lấy bằng kỹ sư (tốt nghiệp năm 1987). Có khi vừa về đến nhà lại bị kêu đi làm, cả đêm không ngủ. Sau gần ba năm làm cho nhà máy phát điện, tháng giêng năm 1987, em xin chuyển qua trung tâm huấn luyện điện năng (Operating Training Center), năm 1988 nó đổi em qua bên điện nguyên tử (nuclear power training center). Em

thiết lập hệ thống computer, network, bảo trì các dụng cụ trang bị máy móc (Instrumentation mà anh thấy trong hình). Em nghiên cứu và phát hành những mạch điện tử cho máy mô hình hóa (simulator) (Simulator giống hệt 100% nhà máy thực nhưng những dụng cụ, instrumentation, điều khiển bằng computer). Luật liên bang ở Mỹ bắt buộc người điều khiển nhà máy phát điện nguyên tử (Nuclear power operator) phải được huấn luyện trở lại sau sáu tuần làm việc ở nhà máy(every 6 weeks). Bây giờ thì em làm trong nhà, có máy lạnh, máy sưởi. Công việc thì rất thoải mái nhưng có nhiều trách nhiệm. Mọi người trong sở rất phục và thân thiện với em . Chỉ có đi làm xa và rất sớm.

Buồn cho số phận của kẻ tha phương cầu thực. Mỹ không chấp nhận bằng cấp của VN nếu không có thuyên chuyển học bạ (transcript) . Năm 1985 em đổi tên họ là Trần-Lâm Phát khi gia nhập quốc tịch Mỹ (Lâm là họ nhà vợ).